

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного факультету
Людмила СТАНІСЛАВОВА

Підпис

30

08

20 24

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Історія костюма і моди
Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач	Корницька Лариса Анатоліївна
Профайл викладача	https://tpodm.khmnu.edu.ua/naukova-diyalnist/pedagogichna-diyalnist-kornytska-larysa-anatolivna/
Е-mail викладача	kornitskala@khmnu.edu.ua
Контактний телефон	096-576-96-20
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmnu.edu.ua/enrol/index.php?id=6072
Консультації	Очні: за розкладом Онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Загальна характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
		Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
В	Д	4,0	120	54	18		36		66			+	
В	З	4,0	120	12	6		6		108			+	

Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна «Історія костюма і моди» є вибірковою, однак розширює теоретичні знання здобувачів вищої освіти. Викладається для студентів денної та заочної форм навчання тих спеціальностей, які причетні до дизайну та виробництва швейних виробів, зокрема одягу, а також тих, хто цікавиться костюмом, як витвором ужиткового мистецтва і модою як культурним феноменом.

При викладанні дисципліни використовуються активні і творчі форми проведення занять з використанням мультимедійних презентацій – метод візуалізації, дискусій, бесід тощо. Дисципліна формує у студентів загальну компетентність про виникнення і розвиток костюмних форм у різні періоди європейської цивілізації; про їх стилістику у різні історичні періоди; про моду як культурний феномен Європейського континенту.

Мета і завдання дисципліни

Метою дисципліни є ознайомити студентів з історією становлення і розвитку костюму та моди, як європейського феномену, від давніх часів до початку ХХ ст.

Завданням дисципліни є дати знання студентам щодо моди і костюма та їх передумов розвитку; навчити вільно визначати за формою історичного костюма та характером декорування мистецькі стилі та історичну епоху.

Очікувані результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: *володіти* основними поняттями з історії костюма і моди; за костюмом *визначати* стилістику певного історичного періоду; *знати* елементи костюму, що визначають модні ознаки конкретного історичного періоду; *орієнтуватися* у визначенні образного строю історичного костюма (ідеал краси, силует, тканини, декор, доповнення тощо); *розрізняти* історичні стилі за типовими ознаками; *аналізувати* форму костюма; *використовувати* елементи моди і костюма минулих століть, як джерела ідей, у створенні сучасних моделей одягу.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції	Тема семінарського заняття	Самостійна робота студента	
			зміст	год.
1	Лекція 1. <i>Історія виникнення одягу та костюму.</i> Передумови виникнення одягу і костюма. Функції одягу і костюма. Визначення понять: одяг, костюм, мода, стиль.		Опрацювання лекційного матеріалу теми № 1.	3
2			Підготовка до ПР № 1.	3
3	Лекція 2. <i>Костюм Давніх цивілізацій.</i> Загальна характеристика періоду. Костюм стародавнього Єгипту, Месопотамії, о. Крит. Костюм давніх народів на теренах сучасної України (трипільців, скіфів, сарматів, кіммерійців).	Практична №1 <i>Костюм Давніх цивілізацій.</i> Аналіз форм, декорування одягу костюму давніх цивілізацій. Порівняльний аналіз костюмів Єгипту, Македонії, о. Крит.	Опрацювання лекційного матеріалу теми № 2. Доопрацювання ПР№1	3
4			Завершення ПР № 1, оформлення її результатів. Підготовка до ПР № 2.	3
5	Лекція 3. <i>Костюм Античного світу.</i> Загальна характеристика епохи. Костюм Античної Греції, Давнього Риму, Етрурії. Спільне і відмінне у їх форми та стилістиці.	Практична №2 <i>Костюм Античного світу.</i> Аналіз форм, декорування костюму	Опрацювання лекційного матеріалу теми № 3. Доопрацювання ПР№2	3

Продовження таблиці 3

6		Античного світу. Порівняльний аналіз типів крою одягу античної Греції та Риму.	Завершення ПР № 2, оформлення її результатів. Підготовка до ПР № 3.	3
7	Лекція 4. <i>Костюм Середньовіччя (IX–XIV ст.)</i> Загальна характеристика епохи. Костюм Візантії; костюм романського стилю; костюм пізньоготичного стилю.	Практична №3 <i>Костюм Середньовіччя (X–XIV ст.)</i> Аналіз форм, декорування костюму раннього і пізнього Середньовіччя. Порівняльний аналіз їх крою і форми	Опрацювання лекційного матеріалу теми № 4. Доопрацювання ПР№3	3
8			Завершення ПР № 3, оформлення її результатів. Підготовка до ПР № 4.	3
9	Лекція 5. <i>Костюм епохи Відродження (XV–XVI ст.)</i> Загальна характеристика епохи. Костюм Італійського Відродження XV ст.	Практична №4 <i>Костюм епохи Відродження (XV ст.)</i> Аналіз форм, декорування костюму періоду Італійського Відродження. Порівняльний аналіз крою і форми пізньоготичного костюма з костюмом періоду Італійського Відродження.	Опрацювання лекційного матеріалу теми № 5. Підготовка до ПР № 5.	3
10			Завершення ПР № 4, оформлення її результатів.	3
11	Лекція 6. <i>Костюм Іспанської манерності (XVI ст.)</i> Загальна характеристика епохи. костюм Іспанської манерності XVI ст.	Практична №5 <i>Костюм Іспанської манерності (XVI ст.)</i> Аналіз форм, декорування костюму періоду Іспанської манерності. Порівняльний аналіз крою і форми костюма періоду Італійського Відродження з костюмом Іспанської манерності.	Опрацювання лекційного матеріалу теми № 6. Підготовка до ПР № 6.	4
12			Завершення ПР № 5, оформлення її результатів.	4
13	Лекція 7. <i>Костюм Нового часу (XVII–XVIII ст.)</i> Загальна характеристика епохи. Костюм стилю бароко; костюм періоду регентства і стилю рококо.	Практична №6 <i>Костюм Нового часу (XVII–XVIII ст.)</i> Аналіз форм, декорування костюмів стилю бароко та рококо. Аналіз форм та декорування костюмів. Порівняльний аналіз форм, крою та кольорових уподобань костюмів цих стилістичних періодів.	Опрацювання лекційного матеріалу теми №7. Підготовка до ПР № 7. Виконання індивідуального завдання.	4
14			Завершення ПР № 6, оформлення її результатів. Написання реферату.	4

Продовження таблиці 3

15	Лекція 8. <i>Костюм перш. пол. XIX ст.</i> Загальна характеристика епохи. Костюм стилю класицизм, ампір, моди періоду реставрації та бідермейєр	Практична №7 <i>Костюм першої пол. XIX ст.</i> Аналіз форм та декорування костюмів стилів класицизм та ампір, модного періоду реставрації та бідермейєр. Їх порівняльний аналіз.	Опрацювання лекційного матеріалу теми № 8. Підготовка до ПР № 8.	5
16			Завершення ПР № 7, оформлення її результатів.	5
17	Лекція 9. <i>Костюм др. пол. XIX ст.</i> Костюм. модного періоду романтизм, другого рококо, костюм періоду турнюрів та стилю модерн.	Практична №8 <i>Костюм др. пол. XIX ст.</i> Аналіз форм та декорування костюмів модного періоду романтизму, модного періоду турнюрів. Аналіз форм та декорування костюму стилю Модерн. Їх порівняльний аналіз.	Опрацювання лекційного матеріалу теми № 9.	5
18			Завершення ПР № 8, оформлення її результатів. Підготовка тестового контролю.	5

Примітка. * Лекції проводяться раз у два тижні по дві години, практичні заняття проводяться раз у два тижні по чотири години (чисельник чи знаменник відповідно до розкладу занять).

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу та навчальному плану. Здобувач зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, домашні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відвітати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять здобувач має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набуті здобувачем знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ (<https://khmnu.edu.ua/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnoi-diialnosti/>). При виконанні практичних робіт з дисципліни здобувач має дотримуватися політики доброчесності. У разі виявлення плагіату, згідно Положення про дотримання академічної доброчесності в Хмельницькому національному університеті (<https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/ustanovchi/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti-2020.pdf>), роботу буде повернено на доопрацювання та повторно проходження оцінювання.

Критерії оцінювання результатів навчання

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за *чотирибальною* шкалою відповідно до Положення про контроль та оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих *позитивно* з урахуванням коефіцієнта вагомості і встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу.

Набуття теоретичних знань і практичних навичок відбувається під час практичних занять і перевіряється шляхом усного опитування; засвоєння теоретичного матеріалу з курсу перевіряється проміжним тестовим контролем.

Оцінка, яка виставляється за самостійну роботу, визначається за наступними критеріями: виклад теоретичного матеріалу з теми (подача у формі презентації, якість презентації, її інформативність та сприйняття); вміння студента обґрунтувати прийняті рішення; своєчасне виконання теми.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота (практичні)								Самостійна робота		Підсумковий захід
1	2	3	4	5	6	7	8	ПР	ПТК	За рейтингом
ВК*: 0,5								0,3	0,2	

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт, ПР – презентація, ПТК – проміжний тестовий контроль.

Критерії до самостійної (індивідуальної) роботи студента за ваговими коефіцієнтами

Якість виконання		Якість захисту роботи	
Відповідність темі та якість оформлення	Повнота розкриття теми (доповідь)	Презентація (зміст та якість слайдів)	Відповідь на запитання
0,3	0,3	0,3	0,1

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Практична робота (контрольна)		Індивідуальне завдання		Підсумковий захід
1 – 3	ТК	Оцінка за презентацію	Оцінка за захист	За рейтингом
ВК*: 0,2	0,2	0,4	0,2	

Оцінювання тестових завдань

Для оцінювання засвоєння теоретичного матеріалу з дисципліни студенти проходять підсумковий тестовий контроль в он-лайн режимі у модульному середовищі університету для навчання MOODLE. Кожне правильно виконане тестове завдання набирає один бал. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за виконані тестові завдання визначатиме оцінку. Оцінка виховується системою MOODLE автоматично, за кількістю правильних відповідей.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною

шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці Співвідношення.

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

1. В який історичний період розвитку людства виникли найпростіші види одягу ?
2. Чим зумовлений прогрес в розвитку форм одягу давніх часів ?
3. Що таке одяг, що таке костюм? Дайте визначення.
4. Які функції виконував одяг у стародавні часи ?
5. Які функції виконував костюм у стародавні часи ?
6. Охарактеризуйте костюм Давнього Єгипту. Естетичний ідеал краси?
7. Які ознаки шумерського костюму. Порівняйте костюм Давнього Єгипту та костюм Месопотамії.
8. Який тип одягу визначає костюм Античного світу ? Охарактеризуйте його.
9. Які основні закономірності костюма Давньої Греції ?
10. Який естетичний ідеал краси Давньої Греції та Риму? Дайте порівняльну характеристику.
11. Дайте характеристику костюму Римської імперії. Що спільного і відмінного у костюмах Греції та Риму ?
12. Як характеризується костюм епохи раннього Середньовіччя (Романський стиль)?
13. Як характеризується костюм Візантії ? Його естетичний ідеал краси ?
14. Яким є костюм епохи пізньої Готики (XIV ст.)? Які ознаки готичного стилю ?
15. Яким є естетичний ідеал краси Італійського Відродження? Охарактеризуйте жіночий (чоловічий) костюм. Які основні ознаки стилю «Ренесанс» ?
16. Яким є естетичний ідеал краси періоду Іспанської манерності ? Охарактеризуйте жіночий (чоловічий) костюм.
17. Яким є естетичний ідеал краси стилю «бароко»? Охарактеризуйте жіночий (чоловічий) костюм цього стилю. Які основні ознаки стилю «бароко» ?
18. Яким є естетичний ідеал краси стилю «рококо»? Охарактеризуйте жіночий (чоловічий) костюм цього стилю. Які основні ознаки стилю «рококо» ?
19. Дайте характеристику періоду кн. XVIII ст. Як політичні події кн. XVIII ст. вплинули на костюм ?
20. Чому стиль набув назву «класицизм»? Охарактеризуйте жіночий (чоловічий) костюм цього стилю. Їх естетичний ідеал краси?
21. Якими є силует, пластика тканин, декор, орнаментальні мотиви, кольорове рішення в жіночій моді стилю «класицизм»?
22. Чому стиль поч. XX ст. носить назву «ампір»? Охарактеризуйте жіночий (чоловічий) костюм цього стилю. Його естетичний ідеал краси ?
23. Якими є силует, пластика тканин, декор, орнаментальні мотиви, кольорове рішення в жіночій (чоловічій) моді стилю «ампір»?
24. Дайте характеристику періоду середини XIX ст. Як це вплинуло на формування жіночого (чоловічого) костюму цього періоду?
25. Охарактеризуйте жіночий костюм модного періоду «реставрації».
26. Охарактеризуйте жіночий костюм модного періоду «бідермеєр»
27. Охарактеризуйте жіночий костюм модного періоду «романтизм».
28. Охарактеризуйте жіночий костюм модного періоду «друге рококо» – неорококо.
29. Яким є костюм модного періоду «тюрнюрів» в жіночій моді др. пол. XIX ст. ?
30. Охарактеризуйте жіночий костюм стилю «модерн». Яким був естетичний ідеал краси в жіночій моді цього стилю ?
31. Яким є чоловічий костюм, що сформувався на середину XIX ст. ?
32. Якими є силует, пластика тканин, декор, орнаментальні мотиви, кольорове

рішення в жіночій моді стилю «модерн»? Назвіть основні ознаки стилю «модерн».

33. Яка послідовність змін моди та стилів у XIX столітті?
34. Які основні історичні стилі в розвитку європейської цивілізації?
35. Як розповсюджувалася мода в Європі XVI – XVII століть?
36. Що визначає форму одягу та його силует? Де і як народжувалася мода?
37. З якого періоду мода стала розповсюджуватися через журнали мод?
38. Які міста виступали модними центрами (чоловічої та жіночої моди) XV–XIX ст.?
39. Хто такі «денді»? Коли увійшло це поняття у модний лексикон?
40. Хто є автором Синдикату високої моди, що діє до сьогоднішнього дня?
41. Яким був князівський костюм періоду Київської Русі X – XII ст.?
42. Риси якого стилю мав костюм української шляхти XV–XVI ст.?
43. Яким був костюм українського козацтва та заможного населення XVII–XVIII ст.?
44. Яким був костюм української інтелігенції та заможних верств населення XIX ст.?
45. Яким був український народний костюм сформований на кінець XIX століття?

Рекомендована література

Основна

1. Корницька Л.А. Художнє проектування одягу (Історія костюма): Навчальний посібник для студ. ВНЗ, технікумів, учнів ПТНЗ, які навчаються за швейним профілем навчання, викладачів спецдисциплін швейного профілю.– Львів: «Новий світ – 2000», 2011.– 434 с.

Додаткова

1. Стамеров К.К. Історія костюма / К.К. Стамеров. – К.: Мистецтво, 2007. – 432 с.
2. Шевнюк О.Л. Історія костюма: навч. посіб. / О.Л. Шевнюк. – К.: Знання, 2008. – 375с.

Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. Режим доступу : <https://msn.khmnu.edu.ua/>.
2. Електронна бібліотека університету. Режим доступу : <http://library.khmnu.edu.ua/>.
3. Репозитарій ХНУ. Режим доступу : <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>.